

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoP/66/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3121200659
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martina Trnavská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3121200659.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Martiny Trnavskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a JUDr. Aleny Záhumenskej vo veci starostlivosti súdu o maloletého Y. bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny O., dieťa rodičov: matky T., zastúpenej Y. a otca N., o návrhu matky vo veci nehody rodičov na udelenie súhlasu na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletého dieťaťa, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 2. marca 2022, č.k. 32P/18/2021-68, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že udeľuje matke súhlas na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého Y. z priezviska „P.“ na priezvisko „X.“.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 2. marca 2022 č.k. 32P/18/2021-68 súd prvej inštancie návrh matky, ktorým sa domáhala, aby jej súd za otca dieťaťa udelil súhlas na podanie žiadosti o zmenu priezviska u maloletého Y. z priezviska „P.“ na priezvisko „X.“, zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil svojím názorom, že v danej veci neexistujú žiadne závažné dôvody, pre ktoré by nebolo v záujme maloletého dieťaťa, aby sa u neho udržiaval pocit spolupatričnosti s jeho otcom, teda neexistujú žiadne vážne dôvody pre udelenie súhlasu na zmenu priezviska maloletého dieťaťa. Argumentoval tým, že maloletý celých XX rokov svojho života nesie priezvisko P., na ktorom priezvisku sa rodičia dohodli po jeho narodení, a na ktoré priezvisko je teda prirodzene navyknuté. Potvrdil tvrdenie matky, že v súčasnosti sa otec s maloletým nestretáva, ale uvedené podľa neho nie je spôsobené nezaujmom otca o syna, ale okolnosťou, že otec žije v zahraničí a má preto veľmi obmedzenú možnosť kontaktovať syna, ktorý navyiac v súčasnosti sám otca odmieta, pričom nie je vylúčené, či postoj dieťaťa voči otcovi nie je sčasti aj ovplyvnený matkou, ako na to poukazuje otec. Argumentoval zisteniami z pripojených spisov, že v minulosti v čase útlejšieho detstva maloletého medzi otcom a dieťaťom boli vytvorené pozitívne citové vzťahy. Chybou podľa neho bolo, že otec s maloletým v 11/2016 odišiel bez súhlasu matky do P. X.. Potom nasledovalo návratové konanie a nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým bolo otcovi uložené odovzdať maloletého do starostlivosti matky. V 04/2017 sa maloletý vrátil k matke na Slovensko, otec zostal vo Veľkej Británii a matka začala riadne vykonávať osobnú starostlivosť o maloletého. Maloletý sa potom už nechcel vrátiť za otcom do Veľkej Británie a chcel zostať na Slovensku s matkou a postupne začal odmietať kontakt s otcom, hoci ešte v 11/2018 s ním komunikoval aspoň cez sociálne siete alebo sms, potom postupne s ním prestal komunikovať úplne. Maloletý Y. situáciu vníma tak, že otec sa o neho nestará, nezaujíma sa o neho. Podľa súdu prvej inštancie otec sa chcel zaujímať aj o školské výsledky syna, ale na jeho dopyty mu nebolo odpovedané. Žiadal aj o stretnutie s psychologičkou maloletého, ale mimo ordinačných hodín, keďže býva a pracuje v zahraničí, ale nebolo mu vyhovené. Súd prvej inštancie sa nestotožnil ani s tvrdením matky, že otec si dlhodobo vôbec neplní vyživovaciu povinnosť,

otec výživné platil aj pred podaním návrhu matky, aj potom, síce nie v súdom určenej výške, keďže pravdepodobne vtedy nevedel o konečnom rozsudku o výške výživného a mal vedomosť o výške výživného len v zmysle neodkladného opatrenia, ale nejaké výživné platil a platí ho cez Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí. Rovnako nemal ničím preukázaný matkou tvrdý stres dieťaťa pre priezvisko otca alebo, že by priezvisko nejakým spôsobom vážne poškodzovalo psychický stav dieťaťa. Dôvodil, že maloletý sa síce vyjadril pred kolíznym opatrovníkom, že si chce zmeniť priezvisko a volať sa ako mamina, že žije v rodine X. a nie s otcom, a že s otcom nechce mať nič spoločné, ale to samo osebe bez preukázania vážnosti dôvodov nepostačuje na vyhovieť návrhu a tiež poukazoval, že stanovisko dieťaťa nemusí byť nemenné. Uviedol, že pokiaľ maloletý bude zotrvať na stanovisku na zmenu priezviska aj v budúcnosti, po jeho plnoletosti mu nič nebráni sám si požiadať o jeho zmenu. Vec právne posúdil podľa § 28 ods. 1, 2 a 3, § 35 Zákona o rodine. O trovách konania rozhodol v zmysle § 58 v spojení s § 52 C.m.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie matka. Navrhla, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolací súd zmenil tak, že jej udelí súhlas na podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého Y. z priezviska „P.“ na priezvisko „X.“. Napadnuté rozhodnutie označila za nesprávne. Namietala odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, považuje za nesprávne, že súd opisuje skutočnosti z obdobia rokov 2009 až 2014, ktoré nikdy nespochybňovala, avšak okolnosti sa postupom času a najmä správaním jednotlivých dotknutých osôb vyvíjajú, vzájomné interakcie majú vplyv na prežívanie aktuálnych situácií. Namietala, že s výpoveďou svedka W. z pripojeného spisu nebola v tomto konaní oboznámená, ani nemohla k nej zaujať stanovisko. Túto výpoveď svedka v písomnej forme označila za zjavne neobjektívnu, účelovú a zaujatú, v zjavnom rozpore s vyjadreniami maloletého z obdobia 2018 až 2022, kedy sa maloletý vyjadroval k svojim prežitkom počas pobytu vo Veľkej Británii tak pri psychologickú intervenciu, ako aj pred kolíznymi pracovníkmi, ako to vyplýva zo správy z prešetrenia pomerov zo dňa 29. 01. 2018, s ktorou ale súd účastníkov neoboznámil. Namietala postup súdu prvej inštancie, keď nebral do úvahy názor maloletého, a nevykonal sám výsluch maloletého dieťaťa v zmysle jej návrhu, pokiaľ mal pochybnosti o jeho ovplyvňovaní. Uviedla, že maloletý dňa 27. 04. 2022 absolvoval psychologickú intervenciu, z ktorej záznam priložila k odvolaniu. Z predložených listín je podľa nej preukázané, že maloletý pociťuje negatívnu sociálnu interakciu zo strany rovesníkov, ktorá v dieťati vyvoláva stres a napätie, a preto je záujme maloletého, aby súd návrhu vyhovel. Súd prvej inštancie nepostupoval v najlepšom záujme maloletého dieťa, keď nezistil vážne dôvody, pre ktoré je potrebné, aby došlo k zmene priezviska maloletého.

3. K odvolaniu matky sa otec, ktorému bol súdom prvej inštancie doručovaný napadnutý rozsudok i odvolanie matky na jeho poslednú známu adresu vo Veľkej Británii prostredníctvom dožiadaných britských orgánov a v zmysle § 111 ods. 3 C.s.p. i na adresu jeho trvalého pobytu vedenú v registri obyvateľov Slovenskej republiky, nevyjadril.

4. K odvolaniu matky sa nevyjadril ani kolízný opatrovník.

5. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal podľa § 65 a § 66 CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť podľa § 388 CSP z nasledovných dôvodov:

6. Matka predložila spolu s odvolaním záznam z psychologickú intervenciu psychologičky T. L. T., L.. zo dňa 01.05.2022, u ktorej je maloletý Y. v psychoterapeutickej intervencii od januára 2018. Psychologička uviedla, že ju oslovila matka za účelom posúdenia vhodnosti zmeny priezviska maloletého pre účely súdu. Maloletý dňa 27.04.2022 absolvoval vyšetrenie. V rozhovore so psychologičkou maloletý uviedol, že si chce zmeniť priezvisko, lebo nie je v kontakte s otcom, ale hlavne kvôli minulosti, otec bol veľmi agresívny... Ďalej vypovedal, cit.: „... keď prišiel otec v r. 2018 na moje narodeniny, bol agresívny, zvonil na zvonček, donucoval sa do domu, napádal mamu verbálne, ja som vtedy išiel do izby. Mama prišla za mnou. Pustila ma za ním. On si hneď odo mňa pýtal číslo, tak som mu ho dal. ale len zo strachu.... hneď na druhý deň mi vyvolával, pýtal sa ma absurdné otázky, tak som si ho zablokoval... otec ako osoba. on. mi nechýba, otec ako opatera áno... „chcem si zmeniť priezvisko pre to. aby si ma s otcom nespájali.... chalani v škole sa mi vysmievali... otec prišiel do školy. kričal „kde je Y. P.“, nevedel ma nájsť... ono to bude zmena, ale budem radšej, keď sa to zmení... aj keď bude stále mojim otcom, ale aspoň s ním už nebudem nijako spojený menom ani nijak, aj tak nie sme v kontakte... on sa o mňa aj tak

nezaujímá, iba keď je to nutné, napr. ho vyzve súd... on sa vždy snažil donútiť ma, aby som ja bol s nim, nebol on so mnou, vždy to bolo len o ňom, o mňa sa nezaujímam... aj tak býval opitý 24/7... maximálne kedy sa o mňa zaujímal bolo posielanie nejakých vecí do školy a nejaké zdravotnícke veci, vypisovanie dokumentov.. “ Ja som už pred dvomi- tromi rokmi prišiel s tým, že chcem zmeniť priezvisko, mama sa ma pýtala „prečo“, povedal som jej, lebo žijem s tebou... “. Matka do záznamu uviedla, že Y. si sám začal písať do žiackej knižky Y. X., na čo ho upozornila, aby nerobil. Psychológ uzavrel, že maloletý je schopný posúdiť situáciu ohľadne zmeny priezviska, o ktorú sám dlhodobejšie žiada, ide o osobnosť v pubescentnom vývinovom období. Jedným zo zdrojov prísunu negatívnych emócií do emočnej bilancie je kontakt s priezviskom osoby, ku ktorej dlhodobo prechováva negatívne emócie.

7. Zároveň matka k odvolaniu priložila rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 1T 63/2021 zo dňa 01.03.2022, z ktorého vyplynulo, že otec bol uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy voči maloletému Y., pretože si v období od septembra 2018 až do 01.03.2022 neplnil svoju výživovú povinnosť riadne a včas, dlhuje na bežnom výživnom sumu 8.051,91 Eur, pričom v stíhanom období bol riadne zamestnaný v Anglicku v pozícii robotník.

8. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že návrh podaný matkou nie je dôvodný, pretože v danej veci nejestvujú vážne dôvody pre podanie žiadosti o zmenu priezviska maloletého bez súhlasu druhého rodiča, pričom prianie dieťaťa za takýto dôvod nepovažoval.

9. Z vyjadrení matky vyplýva, že táto pri podaní návrhu na udelenie súhlasu so žiadosťou o zmenu priezviska sledovala vôľu mal. Y.. Je to maloletý Y., ktorý sa nielen pred matkou, ale aj kolíznym opatrovníkom a psychoterapeutom opakovane konzistentne (v čase konania pred súdom prvej inštancie i v čase po vydaní napadnutého rozhodnutia) vyjadril, že si chce zmeniť priezvisko z priezviska po otcovi na priezvisko po mame. Zároveň uviedol svoje dôvody, ktoré ho k tomu vedú, nechce byť spájaný s rodinou otca, ale s rodinou matky, v ktorej žije, otca odmieta, dlhodobo k nemu prechováva negatívne emócie vychádzajúce zo správania sa otca k nemu i k matke.

10. Súd vo veciach maloletých vychádza zo všeobecnej zásady rozhodovania, ktorou je zásada najlepšieho záujmu dieťaťa zakotvená v článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Podstatným vodítkom pri zisťovaní záujmu dieťaťa je jeho názor. Samozrejme treba brať do úvahy aj práva rodičov.

11. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. mája 2021 sp. zn. III. ÚS 273/2020-78, v ktorom ústavný súd uviedol, že síce nie jedinou, no najdôležitejšou osobou v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je práve maloletý. Jeho postoj, názor a budúcnosť musia byť vedúce idey, ktorými sa súd musí primárne riadiť a tomu v plnom rozsahu podriaďiť dokazovanie.

12. V danej veci bol názor maloletého zisťovaný prostredníctvom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí - kolízneho opatrovníka.

13. Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii v napadnutom rozhodnutí poukázal na vek maloletého. Vek maloletého použil na podporu svojho záveru o nedôvodnosti návrhu, a to s ohľadom na dĺžku používania doterajšieho priezviska maloletým.

14. Odvolací súd považuje vek maloletého (t.č. XX rokov) taktiež za rozhodujúcu okolnosť pre posúdenie veci, avšak v iných súvislostiach. Z jeho veku vyplýva, že ide o dieťa v pubertálnom veku, teda vo veku, pre ktorý platí, že prianie dieťaťa by malo byť rešpektované a nemalo by byť lámané len preto, že s tým orgán sociálnoprávnej ochrany detí alebo súd nesúhlasí. U starších detí dôkazná hodnota vylúču vzrastá, pretože nevyhovenie či ignorancia ich názoru môže s ohľadom na ich vývojový stav (najmä v období puberty, v tzv. období druhého vzdoru) spôsobiť úplne opačný výsledok, hoci by bolo rozhodnutie myslené nanajvýš dobre a v záujme dieťaťa.

15. Rozhodovanie vo veciach starostlivosti o maloletých, ktorí sa blížia veku dospelosti, je osobitnou okolnosťou, pri ktorej súd musí považovať priania a názor mladého človeka za rozhodujúce, pokiaľ tomu nebránia žiadne iné osobitné alebo mimoriadne okolnosti (nález Ústavného súdu ČR zo dňa 15.08.2022, sp. zn. II. ÚS 1626/22). Podľa ústavného súdu (vzhľadom na podobnosť právnej úpravy použiteľný aj v Slovenskej republike) je taktó maloletý chránený pred neoprávneným zasahovaním do

súkromného a rodinného života v zmysle článku 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, má právo na to, aby bola rešpektovaná autonómia rozhodovania o vlastnom osude. Blížiaci sa dospelosť (tomu zodpovedá aj odkaz súdu prvej inštancie v ods. 27 odôvodnenia na blízke dosiahnutie plnoletosti maloletým) prináša aj možnú zodpovednosť za následky vlastného zlého rozhodnutia. Ak toto rozhodnutie nie je úmyselne ovplyvnené tretími osobami a situácia maloletého bola presvedčivo podložená, rozhodnutie proti tomuto stanovisku nie je primerané. Pritom odkázal na starší nález ÚS ČR sp. zn. III. ÚS 3462/14, kde bola vyjadrená nutnosť rešpektovať stanovisko 13 ročného, pokiaľ nie je toto rozhodnutie úmyselne ovplyvnené tretími osobami.

16. V danej veci zo žiadneho dôkazu vykonaného súdom prvej inštancie nevyplývalo, že by rozhodnutie maloletého o zmene priezviska bolo ovplyvnené tretími osobami. Aj keď súd prvej inštancie poukazuje, že matka v máji 2021 neumožnila kontakt otca a jeho druhého syna s maloletým Y., a nevylúčil ovplyvňovanie matkou, z predloženého dôkazu záznamu z psychologickkej intervencie vyplýva, že to maloletý sa odmieta kontaktovať s otcom, zablokoval si jeho telefónne číslo (vzhľadom na vek sa vie telefonicky alebo prostredníctvom sociálnych sietí sám kontaktovať s otcom, ak by chcel), odmieta čítať otcove listy, označuje komunikáciu otca za nátlakovú, donucovaciú, pričom vychádza zo zážitkov s otcom z minulosti, otca označuje za agresívneho, popisuje konkrétne stresové situácie spojené s kontaktovaním sa s otcom, otca vníma ako zdroj konfliktov. Maloletý je vo svojom názore na zmenu priezviska dlhodobo konzistentný, vypovedá, že o zmene priezviska rozmýšľa už dva - tri roky. Matka uviedla, že maloletý si sám začal písať do žiackej knižky meno Y. X.. Psychológ skonštatoval, že maloletý percipuje realitu, kontakt s ňou má zachovaný, je schopný posúdiť situáciu ohľadne zmeny priezviska.

17. Odvolací súd zároveň súhlasí s odvolacou námietkou matky, že súd prvej inštancie považoval za rozhodné skutočnosti, ktoré sa odohrali v minulosti pred viac ako 5-6 rokmi (život maloletého pred únosom do Veľkej Británie). Ako uviedla matka, od tej doby, čo je vzhľadom na jej dĺžku úplne prirodzené, došlo k zmene pomerov na strane maloletého a prirodzene k vývoju a zmene jeho postoja a názorov na vlastný súkromný život. Došlo k odcudzeniu od otca, pričom maloletý za príčinu toho odcudzenia nepovažuje len vzdialenosť súčasného bydliska otca, ako uviedol súd prvej inštancie, ale jeho vlastnú skúsenosť s otcom, s jeho správaním sa k nemu i k matke.

18. Odvolací súd súhlasí aj s námietkou matky v otázke hodnotenia plnenia vyživovacej povinnosti otcom. V ods. 19 odôvodnenia súd prvej inštancie jasne uvádza, že zistil, že otcovi bol rozsudok, ktorým mu bolo naposledy určené výživné v sume 250,- Eur mesačne doručený a to dňa 21.09.2020. Súd prvej inštancie poukazoval na vyjadrenie otca v konaní 34P/38/2017, že o tomto rozhodnutí nevedel. V tomto konaní do zápisnice o pojednávaní dňa 05.05.2021 otec uviedol, že si pôjde rozsudok pozrieť nahliadnutím do spisu hneď po pojednávaní. Ako však vyplývalo zo zistení súdu prvej inštancie uvedených v ods. 19 odôvodnenia, ani po tomto dátume otec vyživovaciu povinnosť k maloletému neplnil riadne v súdom určenej výške, ale len prostredníctvom vymáhajúceho orgánu Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí, ktorého potvrdenie zo dňa 01.02.2022 predložila v konaní matka, aj to v nižšej výške v piatich plátbách, naposledy zaplatené 30.09.2021, až mu vznikol dlh, na základe čoho bol Okresným súdom Trenčín rozsudkom zo dňa 01.03.2022 sp. zn. 1T 63/2021 uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy, ktorým rozsudkom je v zmysle § 193 C.s.p. súd viazaný.

19. Odvolací súd je preto zo všetkých uvedených dôvodov najmä s prihliadnutím na prejavenú vôľu maloletého, ktorý je vo veku blízkom dospelosti i podľa vyšetrenia psychológa schopný posúdiť situáciu ohľadne zmeny priezviska, iného názoru ako súd prvej inštancie. Uvedené dôvody považuje za závažné a za v záujme výchovy maloletého, aby mu bolo umožnené zmeniť priezvisko.

20. Podľa § 388 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

21. Preto odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

22. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods.2 C.s.p. v spojení s § 52 C.m.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Civilný mimosporový poriadok v ustanovení § 52 upravuje základnú zásadu náhrady trov konania v mimosporovom procese, že žiaden z účastníkov

nemá nárok na náhradu trov konania. V konaní nebola zistená žiadna okolnosť, ktorá by oprávňovala súd rozhodnúť o náhrade trov konania podľa ustanovenia § 55 C.m.p.

23. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, prikázaním pohľadávky, prikázaním pohľadávky z účtu v banke, prikázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok a to odňatím maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať.